

ДЗЕННІК МАСТАЦТВА

АПОШНЯ ПАКАЗЫ ДЭКАДЫ

Закончыўся паказ работ творчых калектываў Палаца культуры прафсаюзаў. Апошняя тым жа сэрца была адзінае спецыяльнае жэранэ.

Чымны агонь свечкі святляе раял і фігуры Сальеры. Выканаўца мадэльнага тэатра Пухвіна «Моцарт і Сальеры». На гэтым выйроў п'есам ўжо відзіць, што рэжысёр-віртуоз тэатральнага калектыву, вопытны прафэсіянал К. Булакоў не шурацца складаным твораў.

«Моцарт і Сальеры» — твор глыбокай думкі, філасофіі складані. Аднак выканаўца мастацтва самастойна калектыву аказаўся ніжэй магчымасцей рэжысёраў, і спецыяльна прагучаў як трагедыя апазіцыі.

Між тым, Белінекі ацаніў асноўнай ідэй трагедыі «пытанне аб сутнасці і ўзаемных адносінах таленту і гена». Гэта думка пухвінскага твора заставіла не раскритыць у выканаўца С. Шайхатоніча — Сальеру і асабліва А. Агіёва — Моцарта. Калі Сальеру Шайхатоніч хоць зазіраўся, то Моцарт у творах яго Агіёва не мае ні характэрна, ні трагічна — ён слабы і распушчаны. Пухвіна жа падкрэсліваў у вобразе Моцарта п'яную дэманічнасць асобы мастака, які часам можа быць «гулякам марынаў» у штодзённым жыцці і «бессмяротным генам» у мастацтве.

Работай калектываў назых форм кіруе Б. Ямпольскі. Валодзік «Каханне і буйба» С. Трафімавай і В. Яханава (музыка Рахманова), які ён паставіў, — гэта маленькая гісторыя аб шукальніках мужоў з персанальнай машынай і пра... буйбаў. Тэатр Валодзік лаводзі паспрабаваў, але выканаўцам удалося ў некалькіх ступенях пераадолець нежыццёвае п'есам, стварыў сатырычны вобраз Веранікі (М. Самуёла). Жыва, а пачуццём гучаў іграў роллю Лям М. Шымова. Невольнікі статычным для Валодзіка аказаўся В. Пацёмкін (у ролі мужа Лям — Баравіна).

Была таксама намадана спэца з камеды-аглеты Ул. Палікова «Ах, сэрца» (рэжысёр К. Булакоў).

...Гучыць уверцюра. І музыка вядзе слухача далёка ў мінулае, насустрэч казаным сападаням... Засынае лад кастра ў лее стары бабыль Даніла. І чаго толькі не сасіць чалавек у ноч напярэдні Івана Купала, у тую ноч, калі можна знайсці кветку шчасця.

Так пачынаецца музычна-драматычная спэца Б. Пуроўскага «У купальскую ноч» (па Міхасю Чароту). Гэта спецыяльна з'явіўся сапраўдным адыцітам амаль усеіх творчых калектываў Палаца. (Музычна апрацоўва Н. Пропкі, які кіруе аркестрам, што суправаджае спецыяль, і М. Носкі, рэжысёр К. Булакоў і В. Ахрома.

хрмайстар І. Каінесі, падрыхтоўка вакальнай групы В. Мурашкі, мастак І. Пешкур). Малаўніча і разнаа паставлена народнае свята, У асноўным гэта м'ясны спектакль з харанымі поспямі і танцамі. Але сярэдзінюю асоб асабліва выдзільваюцца дзве пары: Алена — Д. Угоднічаня і Уладзі — А. Гурмановіч, а тэмама Даніла — С. Шайхатоніч і Параска — З. Сімоўская. Д. Угоднічаня, апрача прагожага голасу, паказала багаты драматычны адуляцыі. З лірычнай ладнасцю правяла яна сваю роллю. Гора сыграў Уладзі А. Гурмановіч. У яго нідрыным голасе, але ў драматычным гезіні ён вельмі асваіў і невыразым, з сапраўдным гунарам сыграны ролі Даніла. Гэта вельмі каларытная фігура смешнага дзядзькі-наўдзічаня.

Даніла аблілася на ўвогуле высокай якасці спецыяль наўдзічаня і наўдзічаня некаторых узаемна, якія не з'явіліся на аглы.

Тэатральны калектыв Палаца паказаў сваю апошнюю работу — прамеру п'есы А. М. Горькага «Дасцігаў і іншыя», ікая прывядае барацьбу за ўладу напярэдні Бастрычынскай сацыялістычнай рэвалюцыі. У п'есе адбіваюцца мала п'яры з дастатковай глыбінёй не раскрылі псіхалогію горкаўскіх герояў. Дасцігаў — В. Шамава — дасціпны чалавек, наспіражаны праціўнік новых адносін, якія складваюцца паміж людзьмі. А аблічча адцінара ворага-пастасаванца, які зможа напасці ўдар з-за зугла, страшнага ў сваёй хітрасці і паласці Шамаваў не паказаў.

Выканаўца ролі Паўліна — С. Нікану правяла аразумёў сваю творчую задачу. У вобразе папа ён паказаў хоць і бласлава чалавека, але такога, які ўсе спрытна прывасаванца да акалічнасці жыцця. Слаба толькі візіў у ролі асабіста палітыкі Паўліна ад Малодзі (Р. Луванскага) і Інстанціна — бацькі (Г. Раваганца). Валым прасталінейна раскрылае вобраз Значцова С. Шайхатоніч. З першата ж паўліна на сцене ён відзіць на ўсёй сваёй сутнасці. Аднак выканаўца нідрына правядоць сцену пасля ранаення Ніцціна.

Змены, якія адбіваюцца ў псіхалогіі мастацкай службы Таціці, здалека здаецца А. Скарабугата. Яна паказала дэпазіт пачуццёў і перажыванняў, рост самасвядомасці сваёй гераіні. Влада быў п'ярынамі першым акт, ён не пакінуў патрэбнага ўражання. Але ўсе астатнія дзеі

дзеі, а гэта дае магчымасць акаліччэнтывацца на паказе псіхалогіі праціўнікоў розных класаў. У спецыяльна паказана сукітвенне большайшай на чаде а Рацінціна, з адкрытымі ворагамі рэвалюцыі Нястрашым і Губіным і тайным ворагам-друзінікам Васілём Дасцігаўм. Рэжысёр К. Булакоў накіраваў сваю ўвагу на раскрыццё ідэйнай, класавай барацьбы, на паказ матываў, якія кіруюць учынкамі людзей. Аднак, нагледзіцца на вядлікую работу і вопыт рэжысёра, самадзейна ак-

тыві ў патрэбным тэмпе. Асабліва добра зроблены другі акт.

Нагледзіцца на значную неапрацоўку галоўных ролей, выканаўцаў калектыва паказаў, што ён творча расце.

Качэства толькі нажалі іму больш працаваць над арыгінальнай беларускай драматургіяй.

Я. ФЕДАРЫНЧЫК.

На здымку: спэца з музычна-драматычнай пастапоўкі «У купальскую ноч».

КАРЦІНА ДРУГАЯ

У доме Апанаса Стручка. Справа — падліна сямства.

Зяна — палавіна «нечыстая». Тут пец, каля не — палачы, бліжэй да рампы — стол.

На палачках у ачышчальні палавіна Апанаса і Міколка. Апанас дзякчы, пакрыўчымы кофараў. Апанасу Міколка сядзіць побач.

Міколка. Тата! Устарай, Пара ўжо. Апанас. Устаць-то ўстану... А што я наладу?

Міколка. Штаны, ватку, вайлікі. Апанас. Эх, Міколка! Уся солдзёўка сёння пачынае ад мяне. Штаны з ватку — пухкі і палачы! А вайлікі наўдзіган.

Міколка. Гэтак толькі ў казках бывае. Апанас. А баба-яга таксама толькі ў казках.

Міколка. Толькі. Апанас. А вось яна і сярэд людзей жыць. І ўзяла баба-яга солдзёўку твайго таткі і на дзесяць замкоў замкнула.

Міколка. Наўдзіган? Апанас. Каб на калгасную работу не хадаў. А магу я сядзець дома? Служба ж хутка... Ай-я-яй!

Міколка. Татка! А дзе гэта мамка? Апанас. Упрыгаля з Палашкаў ў свае бітны — і на базар!

Міколка. Тата! А калі мы будзем есці? Вельмі хочацца. Апанас. Ды і я захачеў ужо. Давай пасілікуемся. (Устае, у адным свяднім ідзе да печы, на прыпечку блэра міску і ставіць на стол).

Міколка. Эх, і пасілікуем! Апанас. Не вельмі разгоішся. Паёк нам, бране, карміцелька пакінула. Табе — яекі, хлеба з маслам. А гэта мяне... (Блэра акраічкі хлеба і есць сухама).

Міколка. І я не буду есці, калі не позьмеш. Апанас. Еш, сыноч! Еш. Я вось сабе яшчэ малачка вазьму. (Блэра з вадра кофара ладзі). Яно хоць і калодзежнае, а ўсё роўна тлустасць мае.

Міколка. Татка! Мы ж адны! Возьмеш сала, кілоб і будзем есці! Цалоткі дзень! Давай!

Апанас. Яно трэба было б узяць... Але як ты вольнеш? На тую палавіну (паказвае на «нечыстую палавіну») не трапіш, забаронена. Бачыш, які старож вісіць! (На дзвярках у «нечыстую» палавіну сапраўды вісіць вельміны замок). Не! Кінем пра гэта гаворку.

(У сценках забрагадзі дзверы, чуюцца крокі. Апанас і Стручка кідаюцца на палачкі і хаваюцца пад кофараў. Уваходзіць Крынічны. Гэта сярэдніх год чалавек. Апрадуць у добрае паліце і сіні бастонавы касцюм, на нагах — чаравікі ў галінах).

Крынічны. Добры дзень! Тут жыве Апанас Стручок?

Апанас. Тут жыве... Добры дзень! Крынічны. Тавы прымаеце гасця. (Кадаве на стол скрутка, здароўкаеца за руку з Апанасам і Міколкам. Міколка). Не натруціць руку такім кавадкам? (Апанасу). Ёсціце ўсе сыма.

Міколка. Гэта мяне мамка пакінула. А татку... Апанас (перанімае). Міколка, еш! Крынічны. Міколкам заўсёды? Еш, еш! (Апанасу). А што з дзядзькам Апанасам стала? Усе ўжо на нагах.

Апанас. Занядужаў. Як хапіла жыватом... Міколка. Не мані, татка! Скажы, што штаны ўцялі... Крынічны. Ну-у-у!

Апанас. Ужо як прыдумае гэтае дзіцё... То ж я какому яму расказваў. А хто вы будзеце, чалавече? Крынічны. Я з трактарнага.

Апанас. З трактарнага? Дык, можа, вы там і майго сына ведаеце? Васіля Апанасавіча Стручка.

Крынічны. Ведаю. Я — інжынер дзіка, у якім вайс прыцу. І сакратар ішая партыйнай арганізацыі. Падаруначак вам ад сына. (Выдзяе са скрутка штаны).

Апанас. Штаны!!! Крынічны. А людзі падтрымаў! Ах і п. Ужэ было. Але з пецай пазлазілі. Вераш, што і ў нашым калгасе лад будзе. Гэтак гэтаку веру ашукаў.

Крынічны. Так. Гэтак. А некаторыя з пецай пазлазілі ды на палачы вымелваюцца.

Апанас. Хто вымелваюцца? Крынічны. А чья жонка на базар пайшла? Хто дома сядзіць? Апанас. Сяджу! Бо нявыкрутка. І сядзець буаў! А таварыш Крынічны што рабіць, каб яму зарплата не дадала?

Крынічны. Магчыма, таксама на палачку вымелваюцца... Апанас. А я што кажу? Прыехаў дык памажыце тольк рабыца. А то, бывала, прыскача Чарнічын, Пагладзіць, паслачуваю... Так і маецца. І ашыць у сваю кабінетную іну рэвалюцыі пісаць. І в гэтак жа?

Крынічны. І м... Нашым ашыць адну рэвалюцыю... Апанас. Во-во! А ў сеевадзі старшыню вучоны стаў. Такі занявады калгас быў, а як утору пайшоў! Паслаўшэ, дык і там, і там, і там добрае робіцца. А ўнас тут у брузе стаў! (Адкідае дзверы на «нечыстую» палавіну). Закоўшэ, нявостак! (На «нечыстой» палавіне). Ужо я так хацеў, каб ён жаніўся на табі! Што значыць вернае даця — паслаўшэ мянікі. (Прынімае Марыну). Шчасце табе выпала!

Марына Калодная (кідаюцца да Варвары, абдымае яе). Мама! Мамачка! Жанішкі!

Варвара. Хто жаніцца? Ты на мяне ці я на табі?

Марына Калодная. Еду да Васілька! Вось прыскаў вымікі. (Паказвае пісма).

Варвара (радына). Прыскаў? (Чытае пісма). Я ж казала: мой сын — самы разумны ў сееце. (Замышляецца). Чаго мі тут у брузе стаў! (Адкідае дзверы на «нечыстую» палавіну). Закоўшэ, нявостак! (На «нечыстой» палавіне). Ужо я так хацеў, каб ён жаніўся на табі! Што значыць вернае даця — паслаўшэ мянікі. (Прынімае Марыну). Шчасце табе выпала!

Марына Калодная. А ўжо я так буду шанаваць яго! Мамусі! Так мяне абрыдла гэтае дзверашчынне! Лішняя сеецудна не хачу тут быць! Пабегу збрана. Варвара. Бяж! Збрана! І я да сына перабяраюся. Заўтра паедзем!

Апанас. Таварыш Крынічны! Дзе ж вы пачуеце? Прыходзіце!

Крынічны. А я раніш пастухоўку есці: сёння ў аднаго, заўтра — у другога. І да вас чарга дойдзе.

А. ЗАЛЕСКІ, загадчык сектара этнаграфіі.

В. БАНДАРЧЫК, в. ІВАНОВ, А. МІКЕВІЧ, навуковыя супрацоўнікі Акадэміі навук БССР.

В. ПАЛЕСКІ

ГАРАЧЫЯ ШІРАГІ

Драматург В. Палескі напісаў новую п'есу-камедыю «Гарачыя шірагі». Дзяў абавязка ў калгасе Дзеску 1954 года, калі ў адзін з адставіх калгасавых пасля вяртаньня Палескі ЦК партыі прысвоіў трыціцісячынні. Сярод асноўных герояў твора — калгаснік Апанас Стручок, яго жонка Варвара, іх сыны — Міколка і Васіля. Апанас працуе ў калгаснай асабларацы, Варвара больш сярне да рынку. Яна хоча, каб і Апанас пайшоў на жыно-небудзь больш выгядную работу. Дайца нават да таго, што Варвара схавала ўсё абдзене Апанаса, каб ён не пайшоў на працу.

П'еса, урываюцца з якой ім змлічваем, дракуцца ў альманаху «Савременная драматургія» № 4 (с. Масква).

Крынічны. Штаны. Звычайныя штаны. Чаго вы так узрадаваліся? Можна падуміць, што ў нас зусім няма штаноў!

Апанас. Не кажыце... Штаны — вазнеўшая справа. Здарэцца тапі абарот, што яны для чалавека — проста паратунак.

Крынічны. Можна зараз і памераем гэты паратунак?

Апанас. Канешні! (Ізмененна накідае штаны). У самы раз! Як на мяне штыты.

Крынічны. Пудоўна! І вось яшчэ... (Выдзяе сарочку).

Апанас. Сарочка!!! Крынічны. І яшчэ... Апанас. Чаравікі!!! Крынічны. І яшчэ... Апанас. Чаравікі!!! Крынічны. А гэта табе ад брата. (Падае Міколку заваднюю машыну). А гэта — маці. (Падае Апанасу краміну).

Апанас (носіцца па «нечыстай» палавіне ў падораных штанах, сарочцы і чаравіках). Ай-я-яй! Такі госяці! (Аглядзе сабе). Такі госяці! Распаўнаеся! Сядзіце! Як жа вас ключыць?

Крынічны. Крынічны Сяргей Антонавіч.

Апанас. Таварыш Крынічны... На «нечыстую» палавіну перайсці б... Дык жа буда — згубіў недзе ключ. (Шукае ў кішэнях новых штаноў). І па чары ўзяць не шкюдзіла б.

Крынічны. А што ж! Апанас (яго надзвычай збытжыла рашучая згода Крынічнага). Канешні... Паколькі госяці... Ды вось буда — гаспадыні дома няма. Пайшла недзе... Міколка (забавленна машынай). Ма-лако на базар панесе.

Апанас. Я мігам! Да суседкі збегаву. Крынічны. Не трэба. Я пажартуаў. Не да чаркі... У нашым калгасе піць — што памінікі па ім сапраўды.

Апанас. Дрэнна ў нас. Дрэнна! А было добра. Ого, як ужо мы ў калгасе жывім! Электрыфікацыя была...

Крынічны. Нідзе такога бязладдзі не бачыў. Сяньне хутка. А ў вас не насенне, а жывіца. Гной ды торф не вывозіцца.

Апанас. Селіны! Крынічны. Селіныскага знаваў. Працаваць трэба, а лодзі вымелваюцца...

Апанас. Не ўсе. Не ўсе! Ну, калі ўжо ў каго нявыкрутка, жыватом, прыкладна, хопіць... Ну, а я мой сын? Чаму з сабой не ўзяў?

Крынічны. Сын ваш — малычына. Пра яго не скажыш, што вымелваюцца. А што не ўзяў з сабой — зробіў, ідзіце, дрэнна. Паваню, каб адпусцілі Васільна на які тыдзень.

Апанас. А я думаю, каб і назаўсёды. Стараваты ўжо, цяжка аднаму ўпраўляцца. Ды і яшчэ... жыцца... вельмі ўжо асыладала мяне. Пры сьме можа б так і не навальваўся б... Яшчэ і тое скажу: трэба забрызвіць селіныскага дзядзьку пад башчюсці стрэжы збрэнь. Жыццё селіныскае выпраміць трэба — кося яго невік ішо... Крынічны. Так, дад ваша сына тут работым хопіць. Падумаем!

Апанас. Доўга ж у нас буаўце? І па якой справе? (Уваходзіць Архіп Чорнык).

Архіп. Здароў, Апанас! Апанас. Здароў, Архіп! (Пачкаваўшы). І з чалавечым паздароўкаем. Ад сына прыхаў.

Архіп. А мнэ ўжо здараваліся. Гэта ж нашы шчыры будучы.

Апанас. Шчыры? Крынічны. Так. Наш цых узяў шэфства. Вось мы і прыхаўлі паглядзець, што ў нас за падшэфныя. Сядзіце, Архіп Раманавіч і стрэльбу сваю здыміце. Што тут у нас, фронт?

Архіп. Яна ў мяне ўжо з паўгода на баявым узводзе! Што я ў апацыі гадзі рабю? На пецы сядзеў. А як верасіцельска паставона выйшла — з пецы ідзе. Эзэ! Узяў гэтую атамную гармату і — у канцыцэнтэ. «Стэаце», — кажу, — вартаніком! І ведаюць, жывадзёры: як толькі хто павіняе ролу да калгаснага — на ўсё зарэдку пекану! Здарова тарбахватаў не падоўга!

Крынічны. А людзі падтрымаў! Крынічны. Ужэ было. Але з пецай пазлазілі. Вераш, што і ў нашым калгасе лад будзе. Гэтак гэтаку веру ашукаў.

Крынічны. Так. Гэтак. А некаторыя з пецай пазлазілі ды на палачы вымелваюцца.

Апанас. Хто вымелваюцца? Крынічны. А чья жонка на базар пайшла? Хто дома сядзіць? Апанас. Сяджу! Бо нявыкрутка. І сядзець буаў! А таварыш Крынічны што рабіць, каб яму зарплата не дадала?

Крынічны. Магчыма, таксама на палачку вымелваюцца... Апанас. А я што кажу? Прыехаў дык памажыце тольк рабыца. А то, бывала, прыскача Чарнічын, Пагладзіць, паслачуваю... Так і маецца. І ашыць у сваю кабінетную іну рэвалюцыі пісаць. І в гэтак жа?

Крынічны. І м... Нашым ашыць адну рэвалюцыю... Апанас. Во-во! А ў сеевадзі старшыню вучоны стаў. Такі занявады калгас быў, а як утору пайшоў! Паслаўшэ, дык і там, і там, і там добрае робіцца. А ўнас тут у брузе стаў! (Адкідае дзверы на «нечыстую» палавіну). Закоўшэ, нявостак! (На «нечыстой» палавіне). Ужо я так хацеў, каб ён жаніўся на табі! Што значыць вернае даця — паслаўшэ мянікі. (Прынімае Марыну). Шчасце табе выпала!

Марына Калодная (кідаюцца да Варвары, абдымае яе). Мама! Мамачка! Жанішкі!

Варвара. Хто жаніцца? Ты на мяне ці я на табі?

Марына Калодная. Еду да Васілька! Вось прыскаў вымікі. (Паказвае пісма).

Варвара (радына). Прыскаў? (Чытае пісма). Я ж казала: мой сын — самы разумны ў сееце. (Замышляецца). Чаго мі тут у брузе стаў! (Адкідае дзверы на «нечыстую» палавіну). Закоўшэ, нявостак! (На «нечыстой» палавіне). Ужо я так хацеў, каб ён жаніўся на табі! Што значыць вернае даця — паслаўшэ мянікі. (Прынімае Марыну). Шчасце табе выпала!

Марына Калодная. А ўжо я так буду шанаваць яго! Мамусі! Так мяне абрыдла гэтае дзверашчынне! Лішняя сеецудна не хачу тут быць! Пабегу збрана. Варвара. Бяж! Збрана! І я да сына перабяраюся. Заўтра паедзем!

Апанас. Таварыш Крынічны! Дзе ж вы пачуеце? Прыходзіце!

Крынічны. А я раніш пастухоўку есці: сёння ў аднаго, заўтра — у другога. І да вас чарга дойдзе.

В. ПАЛЕСКІ

ГАРАЧЫЯ ШІРАГІ

Драматург В. Палескі напісаў новую п'есу-камедыю «Гарачыя шірагі». Дзяў абавязка ў калгасе Дзеску 1954 года, калі ў адзін з адставіх калгасавых пасля вяртаньня Палескі ЦК партыі прысвоіў трыціцісячынні. Сярод асноўных герояў твора — калгаснік Апанас Стручок, яго жонка Варвара, іх сыны — Міколка і Васіля. Апанас працуе ў калгаснай асабларацы, Варвара больш сярне да рынку. Яна хоча, каб і Апанас пайшоў на жыно-небудзь больш выгядную работу. Дайца нават да таго, што Варвара схавала ўсё абдзене Апанаса, каб ён не пайшоў на працу.

П'еса, урываюцца з якой ім змлічваем, дракуцца ў альманаху «Савременная драматургія» № 4 (с. Масква).

Крынічны. Штаны. Звычайныя штаны. Чаго вы так узрадаваліся? Можна падуміць, што ў нас зусім няма штаноў!

Апанас. Не кажыце... Штаны — вазнеўшая справа. Здарэцца тапі абарот, што яны для чалавека — проста паратунак.

Крынічны. Можна зараз і памераем гэты паратунак?

Апанас. Канешні! (Ізмененна накідае штаны). У самы раз! Як на мяне штыты.

Крынічны. Пудоўна! І вось яшчэ... (Выдзяе сарочку).

Апанас. Сарочка!!! Крынічны. І яшчэ... Апанас. Чаравікі!!! Крынічны. І яшчэ... Апанас. Чаравікі!!! Крынічны. А гэта табе ад брата. (Падае Міколку заваднюю машыну). А гэта — маці. (Падае Апанасу краміну).

Апанас (носіцца па «нечыстай» палавіне ў падораных штанах, сарочцы і чаравіках). Ай-я-яй! Такі госяці! (Аглядзе сабе). Такі госяці! Распаўнаеся! Сядзіце! Як жа вас ключыць?

Крынічны. Крынічны Сяргей Антонавіч.

Апанас. Таварыш Крынічны... На «нечыстую» палавіну перайсці б... Дык жа буда — згубіў недзе ключ. (Шукае ў кішэнях новых штаноў). І па чары ўзяць не шкюдзіла б.

Крынічны. А што ж! Апанас (яго надзвычай збытжыла рашучая згода Крынічнага). Канешні... Паколькі госяці... Ды вось буда — гаспадыні дома няма. Пайшла недзе... Міколка (забавленна машынай). Ма-лако на базар панесе.

Апанас. Я мігам! Да суседкі збегаву. Крынічны. Не трэба. Я пажартуаў. Не да чаркі... У нашым калгасе піць — што памінікі па ім сапраўды.

Апанас. Дрэнна ў нас. Дрэнна! А было добра. Ого, як ужо мы ў калгасе жывім! Электрыфікацыя была...

Крынічны. Нідзе такога бязладдзі не бачыў. Сяньне хутка. А ў вас не насенне, а жывіца. Гной ды торф не вывозіцца.

Майскія часопісы

«ПОЛЫМЯ»
Часопіс адкрываецца вершамі нашых літоўскіх сяброў, якія перакламі беларускія паэты да тыдня літоўскай літаратуры ў Беларусі.

«БЕЛАРУСЬ»
«Адзіным поступам» — так называецца артыкул, якім адкрываецца часопіс. Артыкул прысвечаны міжнароднаму дню працоўных Першае Мая.

Амаль што ўвесь часопіс прысвечаны жывому рэспублікі. Адна з важнейшых падзей — дэкада літоўскай літаратуры ў Беларусі.

Жыццё працоўных рэспублікі прысвечаны апавяданням «Кватэрант» М. Гроднева і «Справа аб каноплях» І. Науменкі.

Артыкул А. Міронава прысвечаны старажытнаму пісьменству рэспублікі Я. Маўру, 75-годдзе з дня нараджэння якога адзначаюць грамадзяне.

У раздзеле «Новыя кнігі» змяшчаны аналізы на зборнік «Розныя дарогі» Я. Васіленкі і кнігу «Юнацтва ў дарозе» Р. Сабаленкі.

«МАЛАДОСЦЬ»
З новай апавесцю А. Кулакоўскага «Дабрасельцы» змяшчаюць часопіс сваіх чытачоў.

У нумары змяшчаны матэрыялы, прысвечаны саракавай гадавіне ВЛКСМ, падборка «Разгорнем карту роднага краю», дзе чытачы зноўдуць матэрыялы пра вядомыя людзі.

У раздзеле бібліяграфіі надрукаваны рэцэнзіі І. Паўлюкоўскага на зборнік апавяданняў І. Мельжа «У гарах дзядзькі» і Ул. Дамашэвіча на зборнік «Шумелі птушкі» Г. Шварбатава.

Часопіс друкавае вершы і апавяданні малых літоўскіх паэтаў і празаікаў. Сярод іх творы А. Балткіса, А. Пошуса, Я. Дагусты і інш.

СУСТРЭЧА З ГЛЕДАЧАМІ
У кінатэатры «Цэнтральны» у нядзелю адбыўся паказ новага мастацкага фільма «Шчасце трыба берагчы» вытворчасці кінастудыі «Беларусьфільм».

На працягу года прысутнічалі аўтары і ўдзельнікі кінатэатра, а таксама студэнты педагогічнага інстытута імя М. Горькага, работнікі Міністэрства культуры і інш.

Пасля прагляду адбылася сустрэча стваральнікаў фільма з гледачамі. Як стваралася карціна, расказаў прысутным кінарэжысёр і пастаўшчык І. Шульма. Сваё ўражэння падзялілі гледачы.

— Ая-я-я. І не сорана вам, малоды чалавек. Некултурна, нялюдска. Вы ж у тэатры. Дык павяжыце ж яго парадкі...

— Ну што вы, спектакль цікавы. І мы нікуды не ідзем. Узый і паліто, каб потым у чарзе не штурхацца. Прабачце, мы спяшамся заняць сваё месца...

— Цяжка было паверыць таму, што адбылася, але нішто не спыніў малодцаў людзей, яны ўзялі за лошак, не скажу аб тым, што гэта некултурна, нялюдска, што гэта паражэнне тэатральнага этыкету.

Магільчане любіць свой тэатр і калектыву мае права гарыцца гэтай любоўю. Здабыта яна творчымі поспехамі. І, відаць, толькі ілжывае пачуццё баязі згубіць яго любоў пераказвае дыржэары рэйсачу за прычэп супраць вынікаў бескултурна і боку некаторых асоб. Гэта прыносці шкоду тэатру.

Патрабавалі стаў глядач. Выкаваецца і прапанаваны маралі, этыкету, культуры павінен быць тэатр і не толькі са сцяны. Усё абстаноўка аб'ярэненне тэатра, кожны куткоўка яго — фэй, зала, балюны, буфет — павінен выкавацца і наведальніку пачуццё прыгожага, любі да мастацтва.

Чаму б, напрыклад, не пакапаціцца аб тым, каб з добрым густам упрыгожыць памішанне тэатра. Яго можна нават пераацэніць у сваёсаслівых музей мастацтва, музей сацыялістычнай культуры. Між тым, як сумна выглядаюць фэйя некаторых абласных тэатраў! На сцянах у дэпшы выкладаны вышываны партреты артыстаў і рэжысёраў. А іх маглі б упрыгожыць мастацкія пано, рэпрадуцыі з карцін майстроў жываніс, скульптуры. У антракы глядач з асамай паглядзіць творы жываніс. У той жа час гэта гарманічна

Цётка ў Львове

Львоўскі перыяд жыцця вядомай паэтры Цёткі (Алаізы Сіманавічы Пашкевіч) у беларускім літаратурна-навуковым асяродку вельмі слаба. Агульнапрынята думка даследчыкаў зводзіцца да меркавання, што Цётка спачатку вучылася ў Львове, а пасля ў Кракаўскім універсітэце, а з Кракава вярнулася на Беларусь.

Нядаўна знойдзеныя намі архіўныя матэрыялы ўдакладняюць некаторыя абставіны жыцця і вучобы беларускай паэтры ў Львове. У Львоўскім абласным архіве захаваліся карткі наведвання Цёткі лекцый універсітэта за летнія паўгоддзі 1910 і 1911 гадоў. Гэта сваёсаслівыя запіскі, у якіх укажвалася, што хацеў студэнт праслухаць, апрача асноўных абавязковых лекцый па польскай гісторыі, мове і літаратуры.

У картках ёсць цікавыя біяграфічныя звесткі. У графе «родная мова» Цётка адказвала: «беларуская». На пытанне: «Месца, краіна і час нараджэння» дала адказ: «Пшчына, Беларусь, 1876». Грамадзянства — рускае, стан бацькі — мяшчэцкі.

Карткі сведчаць, што Цётка ў 1910—1911 гадах па-ранейшаму заставалася вольным слухачом філасофскага факультэта. Яна наведвала, апрача асноўных лекцый, семінары па польскай літаратуры (лекцыі чытаў лі прафесар Каленбах і Брухнальскі), па польскай мове ў Яна Каспрівна — вядомага польскага паэта, сябра Івана Франка.

У Дзяржаўным выдвецтве БССР выйшла ў друку і наступілі ў продаж наступныя кнігі мастацкай, дзіцячай і музычнай літаратуры: «Алесь Есакоў. Старыям самалётным калектыву. Мастак А. Лісічкіна». Тыраж 3 тыс. экз., стар. 120. Цана 3 руб. 75 кап.

У сонейкі ў гапшак. Славацкая народная спалучалася б з задачай тэатра ў галіне ідэянага і мастацкага выхавання гледача.

Думаецца таксама, што дзіцячы былі б абсталяваны ў фэйя тэатраў малюўчыя стэндзі, або, скажам, атрыны, дзе б выстаўляліся нагляд наведвальніку гледачкі выразкі з рэзніцямі, волгуўкаў гледачоў на пастановы, адзіны са спектакляў і г. д. Або лішнім акажа б у фэйя газетны мікёс або кніжны латок, дзе можна набыць літаратуру па мастацтву, тэатру, музыцы і г. д.

Сустрачы акцёршаў з гледачом, канферэнцыі сталі ў апошні час наваздажана частей, але нерэгулярна. А пастаянна суцэля творчага калектыву з гледачом карысна і неабходна, як паветра. Трэба шукаць новыя разнастайныя формы размовы з амаатарам тэатра. Магчыма, гэтай формай можа стаць і кніга волгуўкаў, якія знаходзіцца ў тэатры на вільным месцы. Прагледзеў глядач спектакль і захачеў выказаць сваю думку аб ім, пазаліцца ўражэннем. Ён можа зрабіць гэта, карыстаючыся кнігай волгуўкаў.

Мала ўвагі надаецца падрыхтоўцы тэатральнага афіш, праграм і лібрэта. Гэта пытанне фінансавана ўжо неаднаразова, але станаючага вырашэння не атрымава. Да гэтага часу афішы на тэатральны паказ не забядаў адрозніваюцца тонкім мастацкім густам. Яны часта бледныя, стандартныя і не зваротваю на себе ўвагі, траціцца сродкі яркай, малюўчай рэкламы на кіно, шпак, спорт.

Вядлікае распусьцюданне ў апошні час атрымалі вечары моладзі, якія арганізуюцца тэатрамі. Праводзяць іх галоўным чынам у абласіях. Вечары моладзі, а больш дэкладна — танцы, лаволі часта наладжваюцца Гродзескім, Брэсцкім і Гомельскім тэатрамі. У Міністэрстве культуры супраць іх не сутнасці не прырхав. А дыржэары тэатраў, замовіваючы камершыю аснову танцавальных вечароў, запэўніваю, што гэта не пераказвае рабоче творчых калектываў, не адлівае на якасці пастановак.

Але вось як выглядаюць у сапраўднасці такія вечары.

Львоўскі філіял Цэнтральнага дзяржаўнага архіва УССР захоўваецца ліст Цёткі, датаваны 2 снежня 1911 года з Пецярбурга выкладчыку ўніверсітэта К. Студзінскаму. Ліст напісаны на беларускай мове, прыводзім яго тэкст поўнасцю: «Вельмі паважаю пан прафесар! Не сярдуіце на мяне, што так смела да вас звярчаюся з просьбай, але мая ўніверсітэцка справа вымагае таго. Пан Маўркеніч у Вядлі абіраўся памісліце павесці маё дзела з уважымнем, калі шанюны пан прафесар напіша да яго картку (курсыў Цёткі. — В. П.). З усяе гаворкі з панам Маўркенічам я зразумела, што ён панска слова цыніць, як золата. Дзела таго ў страху, каб не прапала ма(й)го паўпята года ў ун(версітэце) Львоў(скім), пішу з просьбай да (пана) прафесара: мая справа цпер у Вядлі і будзе залежыць, хто і як яе павядзе. П(ан) Маўркеніч!»

Пецярбург, 2 студзеня 1911 г. (Львоўскі філіял ЦДГА, фонд 51/362, № 242, ліст 232). Гэты ліст Цёткі цікавы ў многіх адносінах. Ён сведчыць, што беларуская паэтка да апошняга часу знаходзілася ў Львоўскім універсітэце рабіла заходы з «звычайным» г. зн. хацела перайсці з ліку вольных слухачоў у «звычайныя» студэнты стаяцьяна. Але ўсе старанні не далі станоўчага вынікаў. Не дапамагілі ні Маўркеніч, ні Студзінскі, бо ў спісах студэнтаў Львоўскага ўніверсітэта ў 1912 годзе імя Цёткі не сустракаем. Ёсць у лісце шчы адна вельмі важная дэтал, якая ўдакладняе біяграфію беларускай паэтры. Цётка адзначае, што яна правучылася ў

Вельмі паважаю пан прафесар! Не сярдуіце на мяне, што так смела да вас звярчаюся з просьбай, але мая ўніверсітэцка справа вымагае таго. Пан Маўркеніч у Вядлі абіраўся памісліце павесці маё дзела з уважымнем, калі шанюны пан прафесар напіша да яго картку (курсыў Цёткі. — В. П.). З усяе гаворкі з панам Маўркенічам я зразумела, што ён панска слова цыніць, як золата. Дзела таго ў страху, каб не прапала ма(й)го паўпята года ў ун(версітэце) Львоў(скім), пішу з просьбай да (пана) прафесара: мая справа цпер у Вядлі і будзе залежыць, хто і як яе павядзе. П(ан) Маўркеніч!»

Львоўскі ўніверсітэце «паўпята года», г. зн. чатыры з паўловай гады. Калі ўлічыць, што яна прыхаля ў Львоў у пачатку 1906 года і наўрад ці змагла ў сярэдзіне навуальнага года наступіць на ўніверсітэце, то выходзіць, што ў Кракаве яна займалася вельмі мала, відавочна толькі паўгода.

Творчасць Цёткі, якая жыла ў Львове і напісала там многія творы, дарэка і блізка фэраімакнаму народу. Даследчыку беларускай і Украінскай літаратуры чакаюць многі матэрыялы пра творчыя сувязі двух братніх культур.

В. ПІВОРАДНІ. На здымку: І. Дом на вуліцы Ш. Руствелі, 42, у якім жыла Цётка ў Львове ў 1911 г. 2. Аўтаграф пісма Цёткі.

НА НІЖНЯЙ ПАЛІЦЫ

Мастак М. Карпенка. Тыраж 75 тыс. экз., стар. 16. Цана 70 кап. Ул. Алоўнікуа. Край пакасі. Для жаноча хору з ф-на. Словы А. Русака. Тыраж і тыс. экз., стар. 4. Цана 45 кап. Я. Цікоці. Фей. Балада для высокага таласу з ф-на. Словы М. Горькага. На рускай мове. Тыраж і тыс. экз., стар. 12. Цана і руб. 45 кап.

Гомельскія абласны тэатр. Да ўваходу красуюцца велізарныя рэкламыны шчыты. Яны закляююць гамільчан паглядзець спектакль «Віце вялікі». «Дарога, якой ты ідзеш», «Чаму ўміраеце зоры» і інш. І кожная аб'ява заканчваецца прыпіскай: «Перад пачаткам спектакля і пасля яго сканчэння да гадзіны ночы танцы. Грае духавы аркестр (радыё)». Гэта прыпіска і з'явілася сваёй роду пернікам, які завабляе моладзь у тэатр. Сапраўды, калі ўлічыць яшчэ і невяскомі кошт білетаў — ад 3 да 10 рублёў, дык чаму б і не заглянуць да гэтых, сэрцавіных гаспадароў. Як кажучы, і танца, і добра.

Нам удалося паглядзець некалькі пастановак гамільчан, якія суправаліліся танцамі. Помніцца, ішоў спектакль «Дарога, якой ты ідзеш». Гэта спектакль, прысвечаны хвалючым пытанням жыцця нашай моладзі. На сцэне паказана барацьба за выратаванне чалавека, які наступова станаўіцца мяшчэцкім. Наступіў антракт. Але не паспела ніч апусціцца малодцаў людзей і дзіўчач выйбелі з залы. Зверху надрыўна гучала «Эй, мамбо». Усталяваліся, поўная глыбокі думка размова артыстаў з гледачом і раптам... пераход да «студыяванага фактэру». Ші можна ў каменці разе гаварыць аб тым, што для наведвальніка тэатра створаны ўсе ўмовы, каб ён аснасваў твор драматыроў, трыоўчыся і перажываў за лёс герояў. Галасы акцёршаў, якія калічу да прады, сумленнасці, праваітасці, патанулі ў брыльянтах гучах мелді. Спектакль у такіх выкладках не дасягае мэты. Калі б гомельскія артысты праслухаліся да гледача, яны б зартывалі, што на спектаклях з «станцьянальным гарнірам» бываюць адны і тыя ж асобы — аматары і сталыя наведвальнікі танцавальных пляцовак.

Час тэатра дабіцца такога становішча, каб глядач патрабаваў: пакажыце спектакль, тады пойдзем на танцы. Высокаідэйны рэпертуар, цудоўнае мастацкае вырашэнне спектакля, майстэрства акцёршаў, сур'ёзная работа з гледачом — усё гэта павінен выгнаць лёгкадумныя забавы з тэатра.

Гэта не дробязі, а надзёныя патрэбы жыцця.

В. ДЗМІТРЫЁУ.

З дапамогай сяброў

Нядаўна ў Беларускай абласці П. Усепольскай з'езд Беларускага грамадска-культурнага таварыства, на якім былі падзелены вынікі двухгадовай дзейнасці таварыства ў Польшчы і вызначаны асноўныя накіраваны працы БГКТ на будучае.

Наглядзець на значныя пяхжасці, Беларускае грамадска-культурнае таварыства ў Польшчы дасягнула за кароткі перыяд сваёй дзейнасці не мала поспехаў. Гэтых поспехаў яго дамагаюцца з дапамогай народнай улады Польшчы, дзякуючы таму жывотворчому супрацоўніцтву, якое ўсталявалася паміж Польскай Народнай Рэспублікай і Савецкім Саюзам.

У сучасны момант працу пасць адрэдакцыі БГКТ (Беластоцкі, Вельскі, Гайнаўскі, Сакоўскі, Сематыцкі і Варшаўскі), якія аб'ядноўваюць 42 сельскія гурткі таварыства. Акрамя Беларостоцкіх, працуюць мясцовыя арганізацыі таварыства ў Варшаве і Шчыціне, членамі якіх з'яўляюцца пераважна студэнты, што навуваюцца ў гэтых гарадах. Члены таварыства адчуваюць штодзённую ўвагу і падтрымку з боку мясцовых польскіх улад.

Асаблівым клопатам Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы з'яўляецца развіццё асветы на роднай мове сярод Беларускага насельніцтва. Зараз на Беларостоцкіх працуюць 49 беларускіх школ, а таксама 116 школ, у якіх беларуская мова выкладаецца як прадмет. У гэтых школах навуаюцца каля дзевяці тысяч хлопчукоў і дзівчачак — дзевяці мясцовых сялян беларусаў. У гарадах Вельску і Гайнаўцы створаны два беларускія агульнаадукацыйныя і адзін педагагічны ліцы.

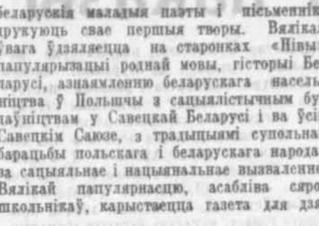
Беларуская мова як прадмет выкладаецца ў польскім агульнаадукацыйным ліцы ў Міхалове, а таксама ў ліцы выхавальніц дзіцячых садоў у Беларостоку. Вядзецца падрыхтоўка да выкладання беларускай мовы ў іншых агульнаадукацыйных і прафесіянальных сярэдніх школах у гэтых раёнах Беларостоцкіх, дзе пражывае беларускае насельніцтва.

Надзвычайнае значэнне для далейшага развіцця асветы і культуры сярод беларускага насельніцтва ў Польшчы мае падрыхтоўка высокакваліфікаваных кадроў, якія добра ведаць беларускую мову і літаратуру. Ужо другі год працуюць у Варшаўскім універсітэце кафедра беларускай фіялогіі. Зараз на і курсе вывучаюць беларускую мову і літаратуру 11 студэнтаў і на II курсе — 15 студэнтаў. Працую таксама і заочнае аддзяленне беларускай мовы і літаратуры пры настаўніцкай студыі ў Беларостоку.

Вядліка ўвага надаецца далейшаму развіццю мастацкай самадзейнасці на Беларостоцкім. У сучасны момант там наваздажана звыш сарака харавых, танцавальных і драматычных калектываў. Слава аб невадаторых з іх ужо ідзе па ўсёй Польшчы.

Азіч час нам неставала адпаведнай літаратуры. У нашых бібліятэках было мала беларускіх кніг. Месцамі і гіпер ёсць такія бібліятэкі. Аднак і на гэтым участку ўжо наглядзецца дзрук. Беларускае таварыства культурнай сувязі з заграіцый у Мінску цпер пасылае ў Польскую Народную Рэспубліку многа мастацкай, навуковай літаратуры на беларускай мове. Наматанні БГКТ ідуць у напрамку арганізацыі ў бліжэйшай будучыні Беларускага выдвецтва ў Польшчы, якое маглі б забеспечыць самай неадкладнай патрэбай школ і насельніцтва на беларускую кніжку.

Вядлікае значэнне ў развіцці арганізацыйнай і культурнай працы сярод Беларускага насельніцтва мае дружаваны орган БГКТ — «Ніва». За кароткі час свайго існавання «Ніва» здала значную навуаючы сродок чытачоў. На сваіх старонках яна друкуе многа матэрыялаў з жыцця беларускіх сялян, моладзі. «Ніва» з'яўляецца трыбунай абмену вопытам наставнікаў, аднай газетай у Польшчы, дзе

На здымку: моладзь у сцягліцы аёскі Дэніскі Бельскага павету.

беларускія малымі паэты і пісьменнікі друкуюць свае першыя творы. Вядліка ўвага ўдзяляецца на старонках «Нівы» навуаючы роднай мовы, гісторыі Беларусі, азнамленню Беларускага насельніцтва ў Польшчы з сацыялістычным будаўніцтвам і Савецкай Беларусі і ва ўсім Савецкім Саюзе, з традыцыйна сунупнай барады польскага і беларускага народаў за сацыялінае і нацыянальнае вызваленне. Вядліка папулярацыя, асабліва сродок школьнікаў, карыстаюцца газета для дзівчачоў.

У апошні час усё больш беларусаў, якія пражываюць у ПНР, наведваюць Савецкую Беларусь, знаёмяцца з яе гарадамі, са-

справамі і прамысловасцю, сельскай гаспадаркай, з дасягненнямі беларускага народа ў галіне культуры і мастацтва. У Беларускай ССР не даваўся пазнаёміцца з навуковымі ўстановамі, бібліятэкамі Мінска, пабываць на канцэртах, глядзець прам'еру выдатнай пастановкі тэатра оперы і балета «Блакітны Дунай». Вядлікае ўражанне пакінула таксама дамастранія працоўных Мінска ў дзень міжнароднага свята працоўных — 1 Мая.

Лучы насустрэчу вядлікам жаданню насельніцтва Беларостоцкіх, у Польскай Народнай Рэспубліцы пабывала дэлегацыя ўрада БССР, якая ў канцы красавіка заклочыла пагадненне з уладамі ПНР аб безадплатным прыгранічным абмене паміж Польскай Народнай Рэспублікай і Беларускай ССР.

Беларускае грамадска-культурнае таварыства ў Польшчы прымае новыя заходы для далейшага паглыблення і палепшэння сваёй работы. Разам з усім народам мы прыкладаем многа сіл для будаўніцтва ў нашай краіне сацыялізма, для далейшага ўмацавання і развіцця дружбы і супрацоўніцтва Польскай Народнай Рэспублікі з Савецкай Беларуссю, з народамі ўсяго Савецкага Саюза.

Юры ТУРОНАК, старшыня праўлення Варшаўскага грамадска-культурнага таварыства.

Кінафільмы Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі

З кожным годам усё больш кінакарцін выпускае студыя мастацкіх фільмаў ДЭФА. Яны расказваюць пра жыццё працоўных дэмакратычнай Германіі, пра іх барацьбу за трывалы і працяглы мір. Сёння студыя выпусціла 25 фільмаў, у тым ліку шэсць каларовых.

Фільм «Жыццё пачынаецца» — найбольш значная творчая заслуга. Спінары напісаны лаўрэатамі Нацыянальнай прэміі Курта Метцляга. У фільме расказваецца пра жыццё моладзі на Усколае і Захале сучаснай Германіі. На прыкладзе двух малодцаў людзей, якія стаяць у цэнтры палей, аўтары фільма паказваюць вынікі расколу краіны, раскрываюць перавагі сацыялістычнага ладу ў Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы.

Фільм сумеснай балгара-нямецкай вытворчасці «Зоркі» будзе ажыццёўлен па сцэнарыю Ангела Вагенштэйна рэжысёрам Корндам Вольфам.

У цэнтры палей, якія разгортваюцца ў час акупацыі Балгарыі фашыстамі, — лёс ўрэйскай дзівчачыні і нямецкага салдата.

«Планета смерці» — першы фантастычны фільм студыі ДЭФА. Гэта каларовы шырокакарціны фільм, заняты нямецкімі кінематграфістамі сумесна са студыяй «Фільм Польскі» на аднаўленнаму раману польскага пісьменніка С. Лема (іспініўшы лаўрэата Нацыянальнай прэміі Курта Метцляга).

Пра вяртанне на радзіму, у цперашнюю Федэратыўную рэспубліку Германіі, эмігранта, пра яго дзірмныя пошукі правоў і законаў расказвае фільм «Вяртанне Міхаэля» (на аднаўленнаму апавяданню Леангарда Франка).

Па сцэнарыю Вернера Бернхардзі і Янаша Вейсцы ствільва фільм «Аперэца Супермен». У карціне ў ікавай і вясёлай форме біялітасна высмелваюцца «суперменны» і героі славуўчы комікаў, якія сталі ідаламі публічных колаў моладзі.

Сярод іншых мастацкіх фільмаў, якія студыя ДЭФА выпусціла ў 1958 г., — «Капітан заступаю на барту», «Камандант», стварычаны фільм «Малпа ў зображэнні чалавека», камедыя «Мацільда» і інш.

Галоўны рэдактар Мікола ТКАЧОУ.

Рэдакцыйны каагелі: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОУ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркады Марціновіч (адказны сакратар), Пятро ПРЫХОДЗЬКА, Раман Сабаленка (намеснік галоўнага рэдактара), Яна ШАРАХОЎСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.

Да ўвагі падпісчыкаў газет і часопісаў! Працягваецца прыём падпіскі НА ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКІЯ ВЫДАННІ на другое паўгоддзе 1958 года.

Table with subscription rates for various publications. Columns include 'НА ГАЗЕТЫ:', 'НА ЧАСОПІСЫ:', and 'НА ГАЗЕТЫ:'. Publications listed include 'ЛИТАРАТУРА І МАСТАЦТВА', 'БЕЛАРУСЬ', 'ДРУЖБА НАРОДОВ', 'ЗВЕЗДА', 'ЗНАМЯ', 'МОСКВА', 'МАЛАДОСЦЬ', 'МОЛОДАЯ ГВАРДІЯ', 'НАШ СОВРЕМЕННОК', 'И В Е А', 'ЛИТЕРАТУРНАЯ ГАЗЕТА', 'ЛИТЕРАТУРА И ЖИЗНЬ', 'НОВЫЙ МИР', 'ОКТАБРЬ', 'ПОЛЬМЯ', 'РОМАН-ГАЗЕТА', 'СОВЕТСКАЯ ЛИТЕРАТУРА', 'НАШ СОВРЕМЕННИК', 'ЮНОСТЬ'.

ПАДПІСКА НА ГЭТЫЯ ГАЗЕТЫ І ЧАСОПІСЫ ПРЫМАЕЦЦА БЕЗ АМЕЖАВАННЯ НА ўсіх кантрах і аддзяленнях сувязі, грамадскім і прафсаюзна-намі на месцу работы або вучобы, а таксама паштальёнамі.